

# Workplace Basic Skills



## Smernice za trenerje



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union










Te smernice je pripravil Inštitut za inovacije v učenju v okviru projekta ERASMUS Osnovna znanja na delovnem mestu, ki ga je financirala Evropska komisija (številka sporazuma: 2018-1-DE02-KA204-005032).

Te smernice je preveden z ePrevajalska služba Evropske Unije, ki temelji na angleški izvorni različici. Opravičujemo se za nevspečnosti.

Vsebina je nastala s prispevki in podporo vseh partnerjev.

Spletna stran: <https://wbs.ili.eu/>

## KONSORCIJ

	Innovation in Learning Institute (ILI) Project Coordination – Germany
	GUnet – Akadimaiko Didadiktyo Greece
	ITC – Innovation Training Center, S.L. Spain
	Sdruzhenie Mezhdunaroden Institut po Menidzhmant Bulgaria
	Obcianske zdruzenie pre kvalifikáciu vzdelávanje, QUALED Slovakia
	Ente Bilaterale Veneto, EBVF Italy
	INTEGRA Institut Velenje Slovenia
	Wissenschaftsinitiative Niederösterreich Austria

## AVTORSKE PRAVICE

Materiali se lahko uporabljajo v skladu z licenco Creative Commons:

Non-Commercial Share Alike



## IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine, ki odraža samo stališča avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje

## Kazalo

1. Naša ciljna skupina: Kdo so učenci? .....	6
1.1 Evropejci.....	7
1.2 Migranti.....	9
1.3 Begunci.....	12
2. Sodelovanje s ciljno skupino.....	14
2.1 Motivacija in spodbude .....	14
2.3 Družinsko učenje in učenje skupnosti .....	17
2.4 Spoštovanje raznolikosti in demokracije.....	18
2.5 Democracy .....	20
2.6 Vidiki vključevanja načela enakosti spolov .....	21
2.7 Delo v Evropi .....	23
3. Pedagoška načela .....	26
3.1 Pismenost, matematična in socialna znanja.....	26
3.2 Pismenost: Opredelitev pojmov .....	26
3.2 Opredelitev številčnosti.....	30
3.3 Socialna znanja in spretnosti: Opredelitev pojmov .....	33
3.4 Priznavanje pismenosti & matematične spretnosti in pomanjkljivosti .....	35
4. Pristop osnovnih znanj in spretnosti na delovnem mestu.....	37
4.1 ESCO (European Skills, Competences, Qualifications % Occupations): Osnovni poklici	37
4.2 Učenje na podlagi zgodbe .....	38
4.3 Navaden jezik .....	41
4.4 Kako uporabljati učno gradivo WBS - kombinirano učenje.....	42
5. Bibliografija .....	44

## Uvod: V kakšnem kontekstu je bil koncept razvit?

Pismenost, matematična in socialna znanja so bistvenega pomena za obvladovanje tipičnih situacij v vsakdanjem delovnem življenju. Pomanjkanje usposobljenosti na teh področjih se lahko izkaže kot ovira za trajno in uspešno vključevanje na trg dela, zlasti za migrante, begunce in domačine.

Gradivo projekta ERASMUS+ „Workplace Basic Skills“ je razvilo osem različnih projektnih partnerjev iz osmih različnih držav in se osredotoča na štiri učne scenarije na področju gradbeništva, čiščenja, nege in turizma. S pomočjo štirih protagonistov lahko učenci izkusijo, kako je mogoče tipične poklicne situacije ustrezno upravljati z uporabo osnovnih znanj, ki se zahtevajo zlasti v teh poklicih. Zaradi akcijske usmerjenosti koncepta se kompetence usposablajo in odražajo v številnih situacijah.

### Cilji te smernice so:

- pregled trenutnih dejstev in podatkov o ljudeh z nizko pismenostjo, matematično in socialno pismenostjo;
- ozaveščanje institucij in nosilcev odločanja o pomenu osnovnih in socialnih kompetenc kot instrumenta za vključevanje nizko kvalificiranih ljudi na trg dela;
- motivirati izvajalce izobraževanja odraslih, socialne partnerje in delodajalce pri uporabi osnovnih znanj in spretnosti na delovnem mestu ter jih vključiti v njihove politike usposabljanja;
- dati nasvete o tem, kako ta učna gradiva vključiti v splošno učno prakso;
- povečati motivacijo nosilcev odločanja na področju politike izobraževanja za spodbujanje takšnih izobraževalnih konceptov.

Vodnik je namenjen vodjem usposabljanja, ki podpirajo vključevanje odraslih priseljencev in domačinov na trg dela. Materiali se uporabljajo v naslednjih primerih:

- delovno umestitev odraslih beguncev, prosilcev za azil, priseljencev & domačini, ki ne znajo dobro brati, pisati in izračunati ali nimajo socialne usposobljenosti;
- Jezikovno usposabljanje za odrasle begunce, prosilce za azil in priseljence;
- programi vključevanja odraslih priseljencev;
- poklicno izobraževanje in usposabljanje

## 1. Naša ciljna skupina: Kdo so učenci?

Ciljna skupina osnovnih znanj na delovnem mestu so osebe s slabo pismenostjo, matematično in socialno pismenostjo. Ljudje s temi primanjkljaji so večinoma priseljenci in begunci, pa tudi lokalni, večinoma nizkokvalificirani ljudje.

Ciljna skupina osnovnih znanj na delovnem mestu so osebe s slabo pismenostjo, matematično in socialno pismenostjo. Ljudje s temi primanjkljaji so večinoma migranti in begunci, pa tudi lokalni, večinoma nizkokvalificirani ljudje.

Razlogi za težave v pismenosti in računstvu so različni. Primanjkljaji nastanejo bodisi zato, ker je ciljna skupina v matični državi dobila malo ali nič šolske izobrazbe, ker ciljna skupina prihaja iz družine migrantov, v kateri je bilo izobraževanje precej zanemarjeno, bodisi zato, ker ciljna skupina nima primanjkljajev v svojem maternem jeziku, ne razume pa jezika nove matične države.

Poleg kompetenc pri branju in računanju, ki so potrebne za opravljanje poklica, socialne kompetence niso nič manj pomembne spretnosti, ki so potrebne na delovnem mestu in jih delodajalec pričakuje. Po mnenju Dennisa Snowerja, ekonomista in nekdanjega predsednika Inštituta za svetovno ekonomijo, imajo socialne veščine enak status kot pismenost pred nekaj sto leti.<sup>1</sup> „Za uspešne medosebne odnose in družbeno udeležbo je bistveno razumeti kodekse ravnanja in pravila komuniciranja, ki so splošno sprejeta v različnih družbah in okoljih.[...]Značilnosti vključujejo sposobnost prepoznavanja sposobnosti, osredotočenosti, obravnavanja kompleksnosti, kritičnega odražanja in sprejemanja odločitev. To vključuje sposobnost učenja in samostojnega učenja in samostojnega dela ter organiziranja in vztrajanja z učenjem, ocenjevanjem in izmenjavo znanja, iskanje podpore, kadar je to primerno in učinkovito upravljanje kariere in družbenih interakcij.“<sup>2</sup>

Zato je cilj pristopa o osnovnih znanjih in spretnostih na delovnem mestu izboljšati osnovno izobraževanje in socialne spretnosti kot podlago za dolgoročno vključevanje na trg dela.

---

<sup>1</sup> <https://www.zeit.de/hambura/2018-01/elbvertiefuna-15-01-2018>

<sup>2</sup> <https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format->

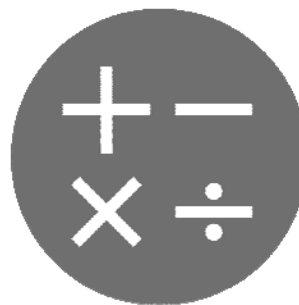
## 1.1 Evropejci



V Evropski uniji živi okoli 513 milijonov ljudi...

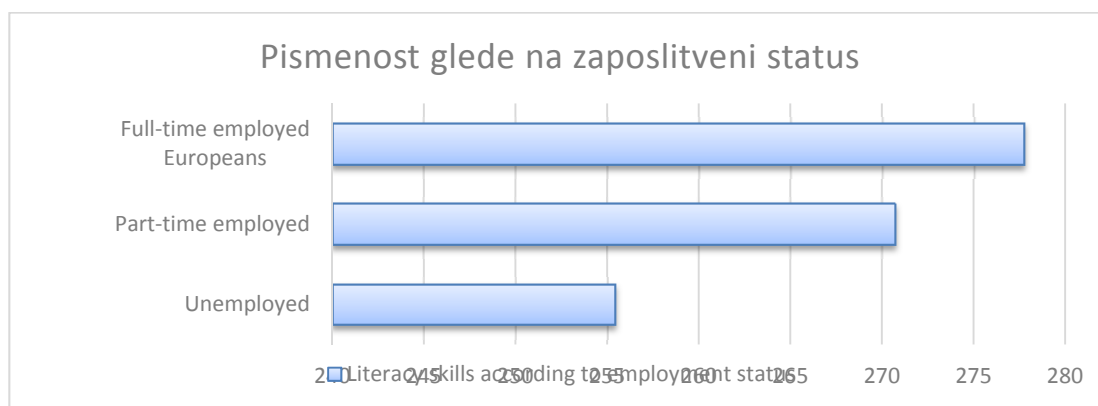


eden od petih od katerih ne zna brati, pisati<sup>3</sup>...



In eden od štirih ne more pravilno izračunati.<sup>4</sup>

Študije (glej diagram 1) kažejo, da imajo brezposelni Evropejci veliko nižjo pismenost kot Evropejci, ki delajo polni delovni čas.<sup>5,6,7</sup> Medtem ko imajo zaposleni s polnim in skrajšanim delovnim časom povprečno več kot 270 točk (to ustreza srednji stopnji pismenosti), imajo brezposelni povprečno oceno 255,4 (to ustreza osnovni stopnji pismenosti). Obstaja povezava med brezposelnostjo in slabo pismenostjo, vendar ni jasno, v katero smer deluje ta korelacija. Ali brezposelnost negativno vpliva na pismenost, ali slaba pismenost povzroča brezposelnost ali pa oba dejavnika vplivata drug na drugega?



**Diagram 1:** Literacy skills according to employment status

<sup>3</sup> <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1146&langId=en>

<sup>4</sup> [http://www.eli-net.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy\\_in\\_Europe-A4.pdf](http://www.eli-net.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy_in_Europe-A4.pdf)

<sup>5</sup> <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1146&langId=en>

<sup>6</sup> [http://www.eli-net.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy\\_v\\_Evropi-A4.pdf](http://www.eli-net.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy_v_Evropi-A4.pdf)

<sup>7</sup> [http://www.eli-net.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy\\_v\\_Evropi-A4.pdf](http://www.eli-net.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy_v_Evropi-A4.pdf)

Za ljudi, ki ne znajo brati, pisati ali izračunati, da je delo težko najti ali obdržati, obstajajo tudi drugi učinki, ki so opazni<sup>4</sup>

- večje tveganje revščine,
- večje tveganje socialne izključenosti,
- omejene možnosti za kulturno in politično udeležbo,
- omejene možnosti za vseživljenjsko učenje in osebno rast,
- zaradi slabega zdravja, ki je povezano z večjim tveganjem za številne bolezni, hospitalizacijo in depresijo. To pomeni tudi 1,5- do dvakrat večjo stopnjo smrtnosti zaradi pomanjkanja možnosti razumevanja navodil za zdravila ali pravilnega branja receptov,
- večja verjetnost za zločine. Študije kažejo, da ima 60-80 % zapornikov znanje branja in pisanja pod osnovnimi stopnjami. Med mladoletnimi prestopniki do 85 % ne zna dobro brati in pisati.



Učinki ne vplivajo le na posameznike, ampak tudi na družbo kot celoto: 4

- Izgubljeni zasluški in omejena zaposljivost,
- Izgubljena poslovna produktivnost,
- Večja poraba, povezana z zdravstvenimi težavami,
- Večja poraba za pravosodni sistem zaradi večjega števila kaznivih dejanj,
- Večja verjetnost „dedovanja“ brezposelnosti,
- Izgubljene priložnosti za ustvarjanje bogastva za posameznike in podjetja,
- Manjša zmogljivost tehnoloških spretnosti v prihodnosti,
- Višji izdatki za socialne storitve in prejemke,
- Višja poraba za izobraževanje, ker študenti zaostajajo





## 1.2 Migranti

Evropa in Srednja Azija sta med najpomembnejšimi regijami migracijskih tokov. Migrant je „oseba, ki se začasno ali trajno odseli iz svojega običajnega prebivališča, bodisi znotraj države ali čez mednarodno mejo, in sicer zaradi različnih razlogov.“<sup>8</sup> Še posebej migranti s slabim jezikovnim znanjem v državi gostiteljici so izpostavljeni visokemu tveganju brezposelnosti, revščine in socialne izključenosti.



### Samoodzivnost:

- Koliko migrantov po vašem mnenju živi v Evropski uniji?



### Raztopina

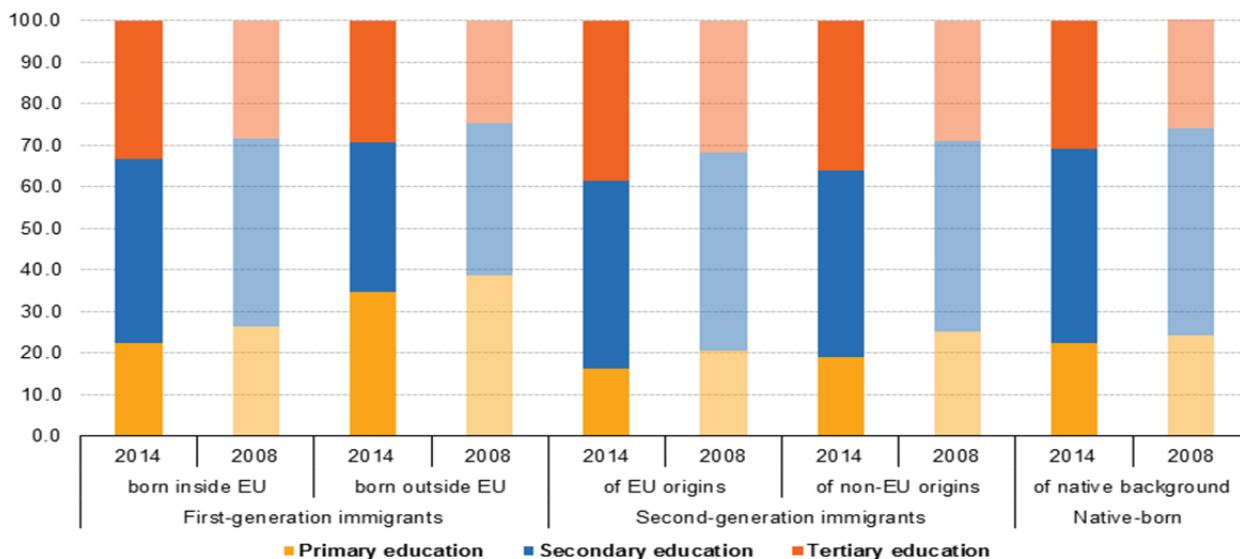
Danes v Evropski uniji živi 31,9 milijona migrantov.



To je trikrat več kot prebivalstvo Grčije!

Naslednji graf vsebuje informacije o izobraževanju, ki so ga migranti prve in druge generacije (rojeni v EU in rojeni zunaj EU) prejeli v primerjavi z domačimi.

Naslednji graf na naslednji strani vsebuje informacije o izobrazbi, ki so jo dobili migranti prve in druge generacije (rojeni znotraj in zunaj EU) v primerjavi z rojenimi doma.



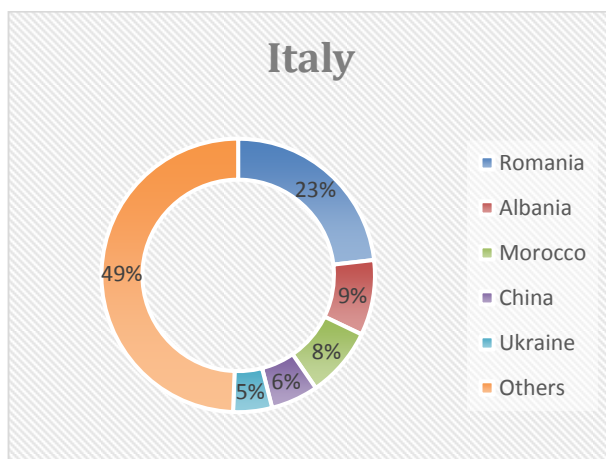
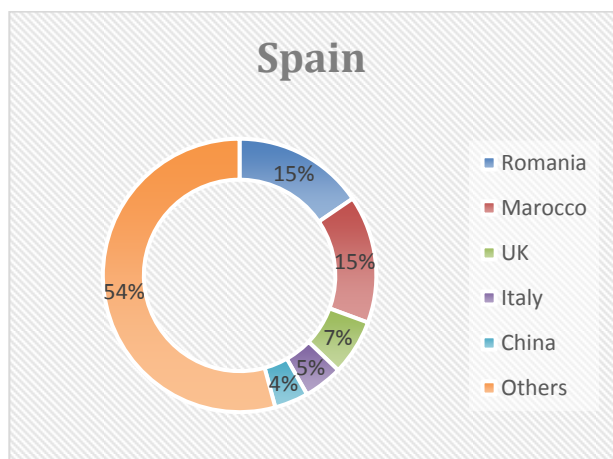
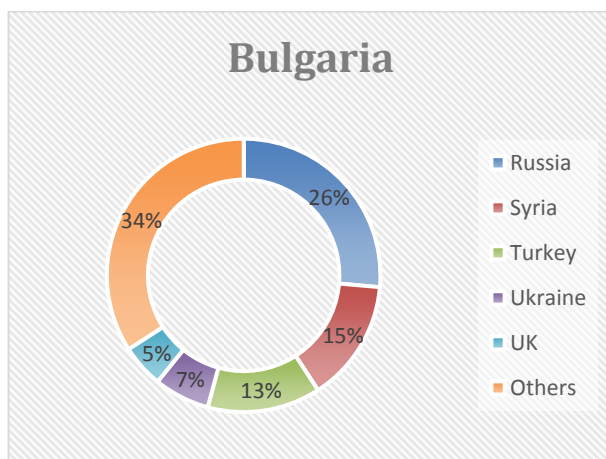
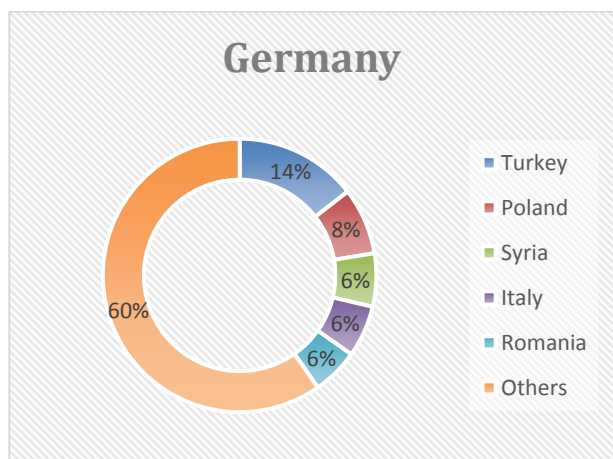
Source: Eurostat, LFS 2014 ad hoc module

Diagram 2: Dosežena izobrazba priseljencev prve in druge generacije<sup>8</sup>

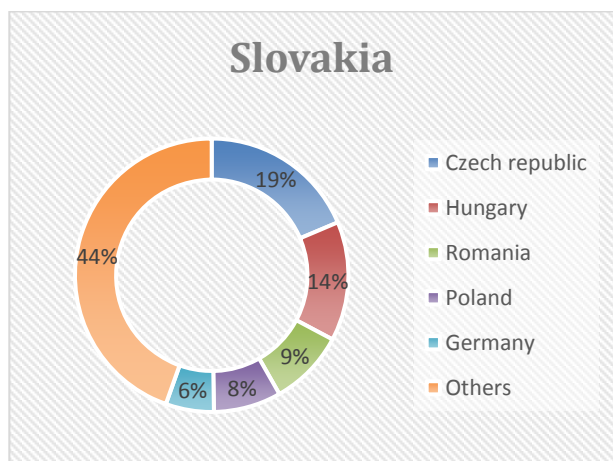
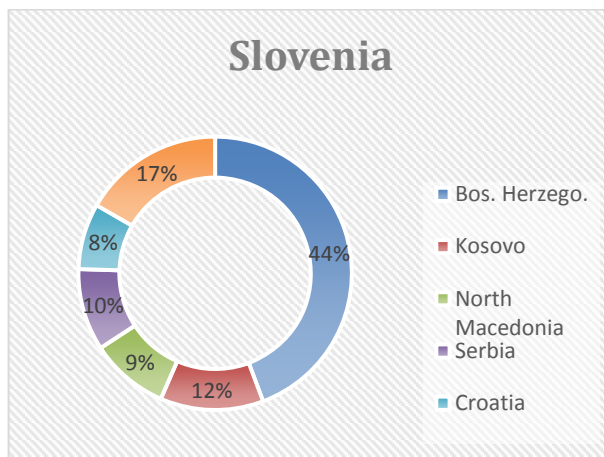
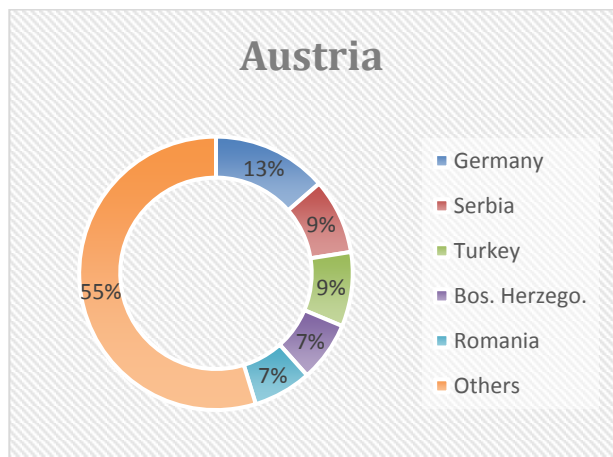
Kot je razvidno, ima skupina priseljencev prve generacije - rojenih zunaj EU" s 34 % najvišjim deležem primarnega izobraževanja, čemur sledi 37 % srednješolske in 29-odstotne terciarne izobrazbe, medtem ko ima skupina "druga generacija - zunaj EU" s samo 19 % že nižjo stopnjo primarnega izobraževanja ter višjo sekundarno in 37-odstotno terciarno izobraževanje. Prva generacija - rojena v EU" nima tako slabo le 21 % osnovnošolske izobrazbe, vendar jih ima večina srednješolsko (46 %) in terciarno (33 %) izobrazbo. V primerjavi z vsemi skupinami je „Druga generacija - izvor iz EU“ najuspešnejša glede primarnega in terciarnega izobraževanja: osnovnošolsko izobraževanje ima le 17 %, temu sledi 39 % terciarno in 44 % srednješolsko izobraževanje. Medtem ko imajo „rojenci“ s 21 % nekoliko višjo stopnjo primarne izobrazbe, nižjo stopnjo terciarne izobrazbe (31 %) in najvišjo stopnjo srednješolske izobrazbe (48 %). Skupina „priseljenci prve generacije - rojeni zunaj EU“ ima največ težav pri prebroditvi prve izobraževalne poti, zato potrebuje več podpore pri poklicni karieri.

<sup>8</sup> [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/d/d2/Educational\\_attainment\\_level\\_distribution\\_by\\_migration\\_status\\_and\\_background%2C\\_25-55\\_age\\_group%2C\\_2014\\_and\\_2008.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/d/d2/Educational_attainment_level_distribution_by_migration_status_and_background%2C_25-55_age_group%2C_2014_and_2008.png)

Pri projektu Osnovna znanja na delovnem mestu sodeluje 8 različnih projektnih partnerjev iz 8 različnih evropskih držav. Naslednji grafi so namenjeni ponazoritvi, od kod prihajajo migranti iz posameznih držav.<sup>8</sup> Na žalost za Grčijo ni podatkov. Vendar lahko rečemo, da je leta 2011 večina migrantov prišla iz Albanije, Bolgarije, Romunije in Pakistana.<sup>9</sup>



<sup>9</sup><https://bit.ly/2QUISxJ>



## 1.3 Begunci

Zdaj smo prišli do zadnje ciljne skupine tečaja - begunci. Begunec je „oseba, ki je zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, vere, narodnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnemu prepričanju zunaj države svoje narodnosti in zaradi tega strahu ni pripravljena izkoristiti zaščite te države“.<sup>10</sup>

### Samoodzivnost:

Koliko beguncev je po vašem mnenju zaprosilo za azil v Evropski uniji leta 2018?

Koliko beguncev živi v Evropski uniji konec leta 2017?

<sup>10</sup> <https://www.who.int/migrants/about/definitions/en/>



## Resolucija

Leta 2018 je za azil v Evropi vložilo 580 800 beguncev.<sup>11</sup>

Konec leta 2017 je v Evropi živel več kot 6 milijonov beguncev.



To ustreza četrtini slovenskega prebivalstva.

Kar ustreza prebivalstvu Slovaške.

Kljub velikemu številu prosilcev za azil v Evropi je o tej skupini malo znanega. Po podatkih Eurostata prihajajo največje skupine iz:<sup>12</sup>



Sirija (29%),



Afganistan (14%)



In Irak (10%).

Sistematičnih podatkov o njihovi stopnji izobrazbe ali poklicnih izkušnjah ni. Vendar se ocenjuje, da ima do 15 % novih prosilcev za azil univerzitetno izobrazbo, 50 % jih ima srednješolsko izobrazbo in 30-40 % jih je bodisi nepismenih ali pa imajo samo osnovno izobrazbo.

<sup>11</sup> <http://www.europarl.europa.eu/news/de/headlines/society/20170629STO78630/asyl-und-migration-zahlen-und-fakten>

<sup>12</sup> [https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/user\\_upload/Studie\\_NW\\_From\\_Refugees\\_to\\_Workers\\_Vol1.pdf](https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/user_upload/Studie_NW_From_Refugees_to_Workers_Vol1.pdf)

## 2. Sodelovanje s ciljno skupino

### 2.1 Motivacija in spodbude



Če pogledamo človeško vedenje kot celoto, pogosto ni racionalno usmerjeno v noben namen: Motivacija za vedenje ni nujno, da je zunaj vedenja, ampak lahko leži v samem vedenju. Zato je veliko stvari, ki so z gospodarskega vidika popolnoma nerazumne, kot so prostovoljstvo ali tvegani športi. V psihologiji se to veselje v neki dejavnosti imenuje notranja motivacija.

Obstajata dve različni vrsti motivov, ki vodijo ljudi: ekstrinzični in notranji motivi. Ekstrinzična motivacija izhaja iz rezultatov vedenja (hvala in priznanje drugih) in zunanjih posledic, na primer spodbud, kot je denar. Zlasti je učinkovit pri strukturiranih dejavnostih, ki zahtevajo malo avtonomije. Notranja motivacija izvira iz izkušenj samega vedenja ali pričakovanja te izkušnje. Še posebej učinkovita je v kompleksnih dejavnostih, ki zahtevajo veliko osebne odgovornosti, ustvarjalnosti in avtonomije.

Ker so različni tečaji osnovnih znanj na delovnem mestu večinoma tečaji samoučenja, je še posebej pomembno spodbujati notranjo motivacijo učencev. V nadaljevanju so omenjeni nekateri pristopi, ki jih, kot trener, lahko uporabite na spletu ali v mešanem učnem tečaju:

- Komuniciranje smiselnosti z razlago zaposlitvenih možnosti (če je potrebno pokazati poročila na terenu) ali kako tečaj pomaga udeležencem, da postanejo bolj neodvisni v vsakdanjem življenju.
- Naj se počutijo odgovorne za nekaj

- Dajte jim občutek, da so neodvisni, tako da udeleženci sami odločajo, kdaj se želijo učiti.
- Dajte jim občutek izziva, vendar jih ne preobremenjujte.
- Ustvariti pozitivno atmosfero: Določiti pravila, časovne razporede itd.
- Izogibajte se strahu: To bi lahko bila na primer anksioznost ali strah pred zadrego, če nanje ne pritiskamo preveč.
- Stiki z maternim jezikom: Opozorite na jezikovne kavarne in druga podobna mesta, da lahko neposredno uporabljajo svoje nove jezikovne spretnosti.
- Vrednotite materni jezik vaših udeležencev: Pohvalite večjezičnost.
- Oblikovanje učnih ciljev: Nimajo vsi istega cilja! Ni treba vsak obvladati jezika, da bi se učil na ravni C2 in biti sposoben konjugirati in dešifrirati vse gor in dol!

Motivacijo je mogoče spodbujati s spodbudami. Tri najpomembnejše spodbude so:

- **Povratne informacije:** Redno in hitro podajajte povratne informacije. Proslavljati majhne uspehe in pohvale veliko, dati<sup>13</sup> povratne informacije o njihovem napredku učenja.
- Trener **kot spremljevalec** v procesu učenja: Biti na enaki ravni kot udeleženci tečaja, razjasniti njihove individualne razvojne potrebe, opredeliti skupne cilje razvoja kompetenc, izbrati primerne izzive za razvoj kompetenc, skupaj razmisliti o razvojnem procesu itd.<sup>14</sup>
- **Točkovanje:** Pomislite, koliko točk bi dali za učno gradivo. Razdelite tabelo vsakemu udeležencu in jih prosite, da vnesejo svoje točke in imena. Če udeleženci ponovijo učno gradivo, morajo ponovno vnesti točke. Če jih primerjamo, bodo najverjetneje ugotovili, da so se izboljšali

---

<sup>13</sup> <https://sprache-ist-integration.de/fraae-6-motivation/>

<sup>14</sup> <https://blendedsolutions.wordpress.com/2017/09/18/vom-trainer-zum-lembealeiter-ein-arundleaender-rollewechsel/>

## 2.2 Učenje znotraj družbenega procesa: Osredotoči se na timsko delo

Poznavanje posebnih psiholoških značilnosti in družbenih vedenjskih vzorcev, ki jih kaže ta posebna ciljna skupina (nizka samozavest, strah, občutek sramu, težnja po osamitvi itd.), bi moralo osnovno usposabljanje na delovnem mestu stalno temeljiti na motiviranju učencev, da aktivno sodelujejo in delajo kot ekipa na več načinov, da bi se spopadli z zadevnimi problemi na najučinkovitejši in konstruktiven način. Toda učenje v skupinah je velik izziv, saj morajo različni liki sodelovati in sodelovati pri nalogi. Brez ustreznih okvirnih pogojev lahko to hitro privede do konfliktov.

Predpogoji za uspešno skupinsko delo so med drugim, da člani skupine izkusijo podporo znotraj skupine,<sup>16</sup> se srečujejo z vzajemnim interesom in se počutijo priznane v skupini. Vendar pa je motivacijski potencial mogoče v celoti izkoristiti le, če udeleženci ne le uživajo v sodelovanju, ampak tudi učinkovito sodelujejo.



### Samoodzivnost::

- Kateri so po vašem mnenju dejavniki, ki spodbujajo motivacijo znotraj skupine?



### Raztopina:

Študije poudarjajo dva dejavnika, ki spodbujata motivacijo znotraj skupin: **jasna delovna struktura** na eni strani in vpogled v **pomen sodelovanja** na drugi strani.

Zato poskrbite, da ste na začetku seminarja jasno sporočili obe točki in določili jasna pravila.<sup>1516</sup>

### Nasveti:

- Sprejemanje jasnih odločitev (tema, čas obdelave itd.).
- Vključi vse udeležence.
- Cenimo prednosti udeležencev.
- Ne ocenjujete udeležencev.
- Jasno oblikujete učne cilje.
- Pojasnite delovne naloge, dokler niso vsem na jasnem.

---

<sup>15</sup> <https://wb-web.de/wissen/methoden/gruppenarbeit.html>

<sup>16</sup> <https://wb-web.de/material/methoden/aruppenarbeit-souveranes-leiten-in-der-ersten-aruppenphase-1.html>



- Ocenite rezultate dela majhnih skupin in jih vrednotite.
- Se zavedajo dejstva, da lahko neznane metode dražijo, še posebej na začetku.

Primer: Postopek za uvedbo dela skupine:

1. Najprej mora biti skupinsko delo pridobljeno:	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sodelovanje začnite s preprostim sodelovanjem.</li> <li>– Pozneje določi naloge s kompleksno delitvijo dela.</li> </ul>
2. Skupinsko delo in učenje na splošno zahtevata pravila:	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Uporabi pravila za preprečevanje konfliktov.</li> <li>– Manj motivirani so udeleženci, bolj pomembna so pravila.</li> </ul>
3. Ocena dela skupine:	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Cenim skupinsko uspešnost namesto individualne uspešnosti.</li> <li>– Potreba po sodelovanju se povečuje, ko je treba o rezultatu odločati skupaj.</li> <li>– Spodbujanje razmisleka o procesu sodelovanja.</li> </ul>
4. Skupinsko delo zahteva razdelitev funkcij:	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Uredi vloge, ki jih je treba dodeliti za poročanje.</li> <li>– Izvajati časovni nadzor - to spodbuja učinkovitost.</li> <li>– Po potrebi imenuje „tematična straža“, da se zagotovi, da se skupina ne odmakne od dejanske teme.</li> </ul>

### 2.3 Družinsko učenje in učenje skupnosti

Družinsko in skupnostno učenje sta primera preprostega, a radikalnega koncepta - da je treba učenje izvajati tam, kjer so ljudje, namesto da silijo ali vabijo ljudi, da pridejo na lokacijo, kot je kolidž, ki je zunaj njihovega vsakdanjega načina življenja.

V nekaterih primerih ljudje ne morejo zapustiti svojih krajev - na primer zaradi skrbnih odgovornosti, geografske izolacije in slabih prometnih povezav, fizičnih omejitev, psihosomatskega trpljenja ali duševnih bolezni. Obstajajo lahko tudi druge težave z iskanjem učenja v šoli, kot je na primer neznanje s takšnimi institucijami ali strah pred njimi. Z drugimi besedami, situacijske, dispozicijske in institucionalne ovire, ki vplivajo na sprejemanje učenja odraslih, lahko še močneje delujejo, kadar se od njih pričakuje, da bodo zapustili svojo družino ali območje, da bi se lahko naučili, da je samo po sebi zastrašujoče za nekatere ljudi. Z družinskim in skupnostnim učenjem je učenje omogočeno v mirnem, mirnem in znanem okolju brez ovir.<sup>19</sup> Ni dolgih poti, kar pomeni manj organizacijskega truda in stresa za učence. Čeprav se učenje izvaja doma, je pomembno, da udeleženci tečaja niso

sami. Pomembno je, da kot učitelj udeležencem tečaja pojasnite, da lahko kadarkoli pridejo k vam z vprašanji in težavami. To je mogoče zagotoviti z e-pošto, klepetom ali telefonom. Poleg tega je pomembno, da se pred začetkom tečaja pojasnijo tudi tehnične zahteve, da se zagotovi nemoten postopek.<sup>1718</sup>

### **Obstaja več načinov, kako se učenje lahko izvaja lokalno. Ti vključujejo:**

- Vodenje razredov v krajih, kot so občinski centri (cerkev/moških itd.), stanovanjskih stanovanj, vaških dvoran, potovalnih taborišč, zaporov in bolnišnic.
- E-učenje, kjer imajo učenci dostop do učenja predvsem ali v celoti prek interneta. Samoreguliranega učenja pa ni mogoče domnevati, zato je potreben določen obseg resničnega in virtualnega nadzora. Inštruktorji so odgovorni za skupni proces poučevanja in učenja.<sup>19</sup>Zato lahko združujejo različne tutorske koncepte - na primer zmernost skupinskega procesa s strokovno podporo.
- Učena delovnem mestu.<sup>20</sup>To vključuje učenje odraslih na delovnem mestu s sklicevanjem na delovno mesto kot pripravo na ponovni vstop ali poklicno spremembo. Koncept je vključujoč, ker se ne nanaša le na ciljne skupine, ki so trenutno v delovnem razmerju.
- Dostava mešanega načina, z e-učenjem podprto z možnostjo obiskovanja pouka lokalno ali na delovnem mestu.

## 2.4 Spoštovanje raznolikosti in demokracije

„Svet je barvito raznolik kraj in prav tako naša delovna mesta“.<sup>21</sup>

Na delovnem mestu srečamo ljudi z različnimi heterogenostnimi dejavniki. Razlikujejo se lahko glede na:

- starost in spol;
- obstoječo bazo znanja;
- interesi;

<sup>18</sup> <https://wb-web.de/material/methoden/vier-regeln-fur-die-gruppenarbeit.html>

<sup>19</sup> <https://www.hallokarriere.com/lernen-von-zu-hause-aus/>

<sup>19</sup> <https://wb-web.de/material/medien/e-learning.html>

<sup>20</sup> <https://erwachsenenbildung.at/aktuell/nachrichten/10076-workplace-learnina-ist-mehr-als-lernen-am-arbeitsplatz.php>

<sup>21</sup> <https://www.trainingabc.com/10-Ways-to-Respect-Diversity-in-the-Workplace/>

- vrste načinov učenja/učenja;
- motivacija za učenje;
- kulturno in socialno ozadje...

Raznolikost se pogosto obravnava kot ovira za doseganje učnega cilja, vendar jo je mogoče obravnavati tudi kot veliko priložnost in obogatitev. Ne samo, da se bodo udeleženci vašega tečaja razlikovali po heterogenosti, ampak tudi zaradi učenja, ki temelji na zgodbi, lahko učenci spremljajo štiri različne učence na njihov prvi delovni dan (glej poglavje 4.2: zgodba temelji na učenju). Na ta način se udeleženci tečaja naučijo na eni strani, kako se neposredno spopasti z raznolikostjo, po drugi strani pa se naučijo postaviti v različne vloge.

Pristop WBS daje učencem sliko raznolikosti prek različnih znakov iz različnih držav izvora. Poleg tega so spol tipične vloge klišeji so vprašljivi in izpodbijajo. Na ta način učencem ponudijo identifikacijske številke, ki hkrati prebijejo značilne kulturne vzorce.

Nadaljnji nasveti za obravnavanje raznolikosti <sup>22</sup>

- Naj udeleženci sodelujejo v manjših skupinah/tandemih.
- Poskrbite, da bodo konstruktivni drug z drugim.
- Ustvariti atmosfero, v kateri se spoštuje vsaka perspektiva.
- Skupaj rešujemo probleme.
- Skupaj bomo premagali konflikte.
- Določiti pravila za medsebojno ravnanje.

Kot učitelj/usposobitelj morate razviti tudi kompetence za raznolikost:

Zavedajte se samozavedanja	Prepoznati dejavnike v vaši vzgoji, ki lahko povzročijo težave; Prepoznajte čas, ko vaša pristranskost vpliva na vašo presojo ali vedenje.
Z vsemi ravnajte spoštljivo in edinstveno posamezniki	Pravilno izgovori osebna imena; Naučite se, katere besede so žaljive in katere so sprejemljive za opis različnih skupin; Naučite se, kakšno vedenje bi lahko bilo – nenamerno to je žaljivo.
Nadaljuj z učenjem, na primer	Prosi sodelavce za povratne informacije; Raziskati različne poglede; Preučevanje drugih kultur in pogledov; Uči se iz napak.

<sup>22</sup> <https://wb-web.de/wissen/lehren-lernen/heterogenitat.html>

Dobro se razvijaj. obveščanje	Razumeti kulturne razlike v komunikaciji; Prilagodi govor za tuje govorce njihovega jezika; Pozorno poslušajte; Preverite, ali so bila njihova sporočila razumljena.
Bodite vključujoči	Poskrbite, da nihče ne bo izpuščen; Ustvariti ozračje, v katerem se učenci počutijo varne za svobodno govorjenje; Dobrodošla nova stališča.
Bodite odločni	Izpodbijanje diskriminacije v drugih državah; Spodbuditi žrtve nadlegovanja ali diskriminacije, da spregovijo.
<b>Razširite svoja omrežja</b>	Razviti osebne in strokovne stike z ljudmi iz različnih okolij

## 2.5 Demokracija

Vsi odrasli nimajo enakega dostopa do političnega izobraževanja. Naloga političnega izobraževanja je spremljati demokratično učenje ljudi. Namen političnega izobraževanja je ustvariti pogoje za zamisel o človekovih pravicah za enako družbeno in politično udeležbo.<sup>23</sup>

Nasveti za izobraževanje o demokraciji:<sup>21</sup>

Razviti občutek pripadnosti	Udeležence je treba spodbujati k občutku pripadnosti družbi ali lokalni skupnosti. Treba jih je povabiti, da se vidijo kot enakovreden del družbe.
Razumevanje politike kot zadeve skupnosti	Udeleženci bi morali razumeti, da se ukvarjajo tudi s socialnimi in političnimi vprašanji. Doumeti morajo, kje imajo svoje vsakdanje življenje točke stika s političnimi vprašanji.
Politično opolnomočenje	Udeležence je treba povabiti, da sodelujejo pri političnih odločitvah in pomagajo oblikovati družbo.
Spoznavanje načinov sodelovanja	Udeležence je treba poučiti o različnih možnostih za družbeno in politično sodelovanje.

<sup>23</sup> <https://alphabuendnis-mitte.de/2018/03/22/politische-bildung-in-der-grundbildung-eine-materialsammlung-fuer-die-praxis/>

Preizkušanje možnosti udeležbe	Udeleženci se ne smejo le seznaniti s preprostimi oblikami sodelovanja v teoriji, temveč bi jih morali preizkusiti tudi v praksi (npr. z glasovanjem, vplivom na vsebino tečaja ali oblikovno zasnovo, simulacijskimi igrami/igrami vlog).
Zastopanje interesov	Udeležencem je treba omogočiti, da prepoznajo svoje interese in se jim postavijo.
Razviti in oblikovati zavezo	Spodbuditi udeležence k razvoju občutka za skupnost, odkrivanju skupnih interesov in izkazovanju solidarnosti z drugimi.
Priprava mnenja	Udeležence vprašajte za svoje mnenje. Spodbujati jih, da razvijejo svoje stališče o neki temi, da jo podvomijo in da jo zastopajo pred drugimi.

## 2.6 Vidiki vključevanja načela enakosti spolov

Ker večina beguncev prihaja iz Sirije, Afganistana in Iraka in ker v teh državah prevladuje patriarhat, je pomembno, da se prevladujoči odnos Evrope, enakost spolov in pravičnost približajo ciljni skupini.

Vključevanje načela enakostispolov pomeni, da se interesi moških in žensk upoštevajo pri vseh socialnih in političnih projektih. Spol pomeni upoštevanje realnosti obeh spolov, saj imajo lahko nekateri predpisi nanju različne učinke. To ne velja le za predpise s ciljem enakosti spolov, ampak tudi za vse predpise, zato se uporablja izraz „mainstreaming“.

V bistvu se namesto „moškega modela“ (na primer moški kot glavni hranilci družine s kariero, ki jo ne prekinajo skrbne odgovornosti) predpostavlja, da je norma, v katero morajo ženske, ne glede na njihove okoliščine, ustrezati, priznava se, da obstajajo številni modeli enake vrednosti.

Vključevanje načela enakostispolov zadeva oba spola: Obstajajo moški, ki se ne skladajo z „moškim modelom“ (na primer dolgotrajno brezposelnimi) in obstajajo ženske, ki to počnejo.



### **Naloga:** Meče kot dekle...

Razmišljajte skupaj s svojim tečajem, kaj so tipični klišeji za moške in ženske in kaj tipične besede obstajajo. Zapiši si

Za vključitev vidikov vključevanja načela enakosti spolov lahko uporabite naslednje možnosti:

- Vključiti moške in ženske v odločanje.
- Razmislite, ali vpliv vaših odločitev na ženske in moške v določenem sektorju, za katerega je cilj tečaja, različno vpliva.
- Pomislite na stereotipne predstave o „ženskem delu“ in „moškem delu“. Moški in ženske svojo poklicno izbiro pogosto opirajo na tradicionalne vzorce in tako močno omejujejo njihovo izbiro.<sup>24</sup> Stereotipi o spolih omejujejo prosti razvoj osebnosti in vodijo do tega, da ženske ne morejo samostojno zagotoviti svojega obstoja. Razširite svojo politiko zaposlovanja in preusmerite svojo publiciteto, da bi pritegnili oba spola.



### **Udeležencem tečaja lahko postavite vprašanja:**

- Si predstavljate, da sta Arman in Nedjad tudi ženska?
  - Kaj praviš na to, da Nedjad dela v zdravstveni negi?
  - Vprašanje za moške udeležence: Si predstavljaš, da bi delal v zdravstveni negi?
  - Vprašanje za udeležence: Si lahko predstavljate delo na gradbišču?
- 
- Če je časovni raspored neprilagodljiv, ali lahko moški lažje vključijo razrede v svoj obstoječi časovni raspored kot ženske?
  - Ali obstaja kakšna določba za otroško varstvo, kjer je večja verjetnost, da bodo ženske skrbele za otroke kot moški?
  - Ali prevladujoče norme in vrednote ovirajo udeležbo moških ali žensk v izobraževalnem programu, ki se ocenjuje?
  - Skrbno razmislite o jeziku, ki ga je treba uporabiti: ali je spol nevtralen ali da pomeni, da je en spol slabši od drugega ali naj bi bil prirojen bolj primeren za poklic ali učno nalogo kot drugi?
  - Ko poteka tečaj, zagotovite, da: Ženske in moški so deležni enake obravnave in enake pozornosti učitelja.
  - Posplošitve o moških in ženskah so izzvane in seksistične šale niso sprejete

---

<sup>24</sup> [https://www.klischee-frei.de/de/klischeefrei\\_53000.php](https://www.klischee-frei.de/de/klischeefrei_53000.php)

## 2.7 Delo v Evropi

V Evropi se morajo delodajalci zavedati nekaterih pravil o delovnem času in upoštevati minimalne standarde, določene v direktivah EU. Upoštevati je treba pravila o minimalnem trajanju dnevnega in tedenskega počitka, odmorih, nočnem delu, letnem dopustu in najdaljšem tedenskem delovnem času.

S študenti se pogovorite o naslednji tabeli, ki vsebuje najpomembnejše delovne pogoje v Evropi. Ker so študenti večinoma migranti ali begunci, bodo mnogi vidiki zanje verjetno novi. Pa tudi za domačine je pomembno, da osvežijo svoje znanje o teh predpisih. Podrobnejše informacije o posameznih državah so na voljo v:

<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?countryId=DE&acro=living&lang=de&parentId=0>

### Iskanje zaposlitve:

- Prosta delovna mesta se običajno objavljajo na spletnih zaposlitvenih portalih, na spletnih straneh podjetja ali v tiskanih medijih.  
Nasvet: Pokažite udeležencem tečaja najpomembnejše zaposlitvene portale na internetu in pojasnite, kako jih uporabljati. Dajte jim čas, da sami poiščejo zanimive službe.
- Ko se najde primeren položaj, je čas za uporabo. Prosilec mora napisati življenjepis in spremno pismo ter ju poslati pravi kontaktni osebi.  
Nasvet: Udeleženci tečaja morajo napisati svoje prijave. Daj jim povratne informacije.
- Če podjetje kandidata opredeli tudi kot potencialnega kandidata, boste povabljeni na telefonski razgovor ali osebni intervju.  
Nasvet: Vadite situacijo intervjuja v tečaju.

### Pogodba o zaposlitvi

Če prosilec prejme obveznost, prejme pogodbo o zaposlitvi od svojega novega delodajalca, ki vsebuje najpomembnejše okvirne predpise. Pogodbo o zaposlitvi morata podpisati obe strani.

Pogodba o zaposlitvi mora vsebovati naslednje podatke.

- Pogodbenice (delodajalci in zaposleni);
- Kraj dela - če kraj dela ni določen, mora biti navedeno, da bo delavec delal v različnih krajih in navedel sedež podjetja;
- naziv, razred, vrsto dela, opis delovnega mesta ali kratek opis delovnega mesta;
- začetki;

- v primeru pogodb za določen čas: pričakovano trajanje delovnega razmerja;
- Število plačanih letnih dni dopusta;
- Odpovedni rok za delodajalce in zaposlene;
- Začetna osnovna plača, pogostost plačil in drugi deli-prejemkov;
- Trajanje običajnega delovnega dne ali tedenskega delovnega časa;
- določbe vseh kolektivnih pogodb, ki se uporabljajo za zadevne pogoje zaposlitve.

### **Pogodbe o zaposlitvi za določen čas, za nedoločen čas, delo za določen čas**

- Pogodba o zaposlitvi se šteje za določen čas, česa delovno razmerje konča na določen datum.
- Pogodba o zaposlitvi se šteje za nedoločen čas, če delovno razmerje ne preneha na določen datum.
- Začasno delo: Delo, v katerem nekdo dela za določen čas v podjetju drugega delodajalca, ne da bi prekinil delovno-razmerje s prejšnjim delodajalcem.

### **Najdaljši tedenski delovni čas**

Delovni čas = čas, v katerem je delavec na voljo delodajalcu in mora upoštevati njegova navodila

- Povprečni delovni čas v sedemdnevem obdobju ne presega 48 ur, vključno z nadurami.
- Tedenski delovni čas se določi z nacionalnimi zakoni ali drugimi predpisi ali s kolektivnimi pogodbami ali pogodbami, sklenjenimi med socialnimi partnerji.

### **Dnevni počitek**

- Najkrajši čas počitka enajst zaporednih ur v 24-urnem obdobju.

### **Tedenski počitek**

- Najmanj 24-urni neprekinjeni počitek v sedemdnevem obdobju plus 11-urni dnevni počitek.
- Najkrajši čas počitka, ki traja 24 ur, se lahko izbere, če to upravičujejo objektivne, tehnične ali organizacijske okoliščine. ⇨



## Odmori

- Vsak delavec, ki ima dnevni delovni čas več kot šest ur, mora imeti pravico do odmora; trajanje in pogoji za tako prekinitvev morajo biti določeni v kolektivnih pogodbah ali pogodbah med socialnimi partnerji ali, če takih sporazumov ni, v nacionalni zakonodaji.

## Počitnice

- Najmanj štiri tedne plačanega dopusta na leto. Teh dni dopusta ni mogoče plačati, razen če se pogodba o zaposlitvi konča pred popolnim letnim dopustom.

## Nočno delo

Zaposlovanje med 23. in 6. uro

- V povprečju nočni delavci ne smejo delati več kot osem ur v 24-urnem obdobju.
- Delavci bi morali imeti pravico do brezplačnega ocenjevanja zdravja v rednih časovnih presledkih pred in po nočnem delu. Če imajo delavci zdravstvene težave zaradi nočnega dela, jih je treba, kadar je to mogoče, premestiti v dnevno delo.

## Denarni bonusi

- Na določenih položajih morajo zaposleni delati ob vikendih ali praznikih. V zameno zaposleni prejmejo denarne bonuse.

## Bolniški dopust

- V primeru bolezni je treba delodajalca takoj obvestiti o tem, kako dolgo delavec ne more delati.
- Urejeno je drugače od podjetja do podjetja od takrat, ko zaposleni potrebuje zdravniško potrdilo.

## Prenehanje zaposlitve

- Odpovedni rok za delodajalce in zaposlene je določen v pogodbi o zaposlitvi in običajno zahteva pisno obvestilo.

## 3. Pedagoška načela

### 3.1 Pismenost, matematična in socialna znanja

Potem ko bomo bolje spoznali našo ciljno skupino, bomo prikazali, kakšne so pismenosti, matematične in socialne spretnosti, povezane z delovnim mestom, in kako jih je mogoče opredeliti.

### 3.2 Pismenost: Opredelitev pojmov

Premajhna pismenost je ključna ovira za vključitev potencialnih delavcev na trg dela. Kako pa se lahko pismenost jasneje opredeli?

Pismenost je osrednjega pomena za vse ravni izobraževanja, zlasti osnovno izobraževanje, z vsemi načini izvajanja - formalnimi, neformalnimi in priložnostnimi. Pismenost za vse zajema izobraževalne potrebe vseh ljudi v vseh okoljih in kontekstih, na severu in jugu, v mestih in na podeželju, tistih v šoli in tistih zunajšolskih, odraslih in otrocih, dečkih in deklicah ter moških in ženskah.

(Združeni narodi 2002)

Skupina strokovnjakov na visoki ravni za pismenost EU razvršča branje, pismenost in računanje v tri različne kategorije: izhodiščna, funkcionalna in večkratna.<sup>25</sup> Ta kategorizacija pomeni, da sta pismenost in računanje del kontinuuma, ki oblikovalcem politik in strokovnim delavcem omogoča, da opredelijo raven, ki jo zahteva družba, ali da „sodelujejo v družbi“.

Pristop osnovnih znanj na delovnem mestu je namenjen krepitvi „zmožnosti branja in pisanja na ravni, ki nekemu omogoča razvoj in delovanje v družbi“ in „uporablja osnovne matematične principe in procese v vsakdanjih kontekstih“.Prehode na naslednjo stopnjo večkratne pismenosti bi moral posebejupoštevati in voditi trener.

<p><b>Več pismenosti</b> Sposobnost uporabe bralnih in pisnih spretnosti za izdelavo, razumevanje, interpretacijo in kritično vrednotenje pisnih informacij. Je osnova za digitalno udeležbo in sprejemanje ozaveščenih odločitev za usposabljanje na področju financ, zdravja itd.</p>	<p><b>Večkratna številčnost</b> Sposobnost in pripravljenost za uporabo matematičnih načinov mišljenja (logično in prostorsko razmišljanje) in predstavitev (formule, modeli, grafi, karte), ki omogočajo osebi, da v celoti funkcionira v sodobni družbi.</p>
---	--

<sup>25</sup> EU High Level Group of Experts on Literacy (2012), Final report

<p><b>Funkcionalna pismenost</b> Sposobnost branja in pisanja na ravni, ki nekemu omogoča razvoj in delovanje v družbi, doma, v šoli in na delovnem mestu.</p>	<p><b>Funkcionalna številka</b> Sposobnost uporabe osnovnih matematičnihnačel in procesov v vsakdanjih kontekstih doma, šole in dela (kot je potrebno za bančništvo, plačila, branje urnikov itd.).</p>
<p><b>Izhodiščna pismenost</b> Poznavanje črk, besed in tekstovnih struktur, ki so potrebne za branje in pisanje na ravni, ki omogoča samozavest in motivacijo za nadaljnji razvoj.</p>	<p><b>Izhodiščna številčnost</b> Dobro poznavanje števil, mer in struktur, osnovnih operacij, osnovnih matematičnihpredstavitev in sposobnosti uporabe ustreznihpripomočkov, ki omogočajo nadaljnji razvoj.</p>

Slika 1 - Kategorije pismenosti in računanja

Vir: Skupina strokovnjakov EU na visoki ravni za pismenost (2012).

Glede na PIAAC obstajajo štiri vrste interakcij z besedili.<sup>26</sup>

## Razumeti

Obravnava stvari, kot so razumevanje besedišča, prepoznavanje glavne ideje, razumevanje avtorjevega namena in kako so ideje organizirane, vključno z vedenjem, kako nanje vpliva socialna funkcija. Številne naloge razumevanja so lahko precej zapletene in zahtevajo vpogled in analizo na visoki ravni.

## Ocenjevati

Obravnava sposobnost uporabe informacij v besedilu za določen cilj. Odrasli ne berejo menijev, da bi opredelili besede ali odgovorili na vprašanja. Berejo menije, da naročajo hrano. Preberejo navodila, da nekaj naredijo. Berejo spletna mesta, da bi našli informacije, na podlagi katerih lahko delujejo.

## Uporabiti

Obravnava možnost uporabe informacij v besedilu za določen cilj. Odrasli ne berejo menijev, da bi definirali besede ali odgovarjali na vprašanja. Za naročanje hrane berejo menije. Berejo navodila, da nekaj naredijo. Berejo spletne strani, da bi našli informacije, na katerih lahko ukrepajo.

## Vključite se.

obrnava stopnjo, do katere odrasli iščejo branje, da bi dobili v formo ali uživanje; Količino in obseg odčitavanja, ki ga opravijo; Zaupanje, ki ga imajo v lastnem branju, in sposobnost usmerjanja lastnega branja; In kako verjetno je, da bodo svoje branje delili z drugimi.

<sup>26</sup> Trawick, A. (2019): The PIAAC Literacy Framework and Adult Reading Instruction. Page 43.

Kaj je treba upoštevati pri poučevanju nizkokvalificiranih<sup>27</sup> ljudi z malo bralnega in pisnega znanja?

1) Posebne potrebe učenca morajo biti izpolnjene ali „ena velikost ne ustreza vsem“: Razvoj bralnih spretnosti med domačini je bil morda omejen zaradi kognitivnih ali telesnih motenj, kot so disleksija ali jezikovne motnje, ter pomanjkanje pozornosti do individualnih učnih potreb. Poleg tega so nekateri begunci obiskovali samo osnovno šolo ali pa je sploh ni bilo. Zato morajo vodjetečaja razviti močan občutek raznolikosti svojih učencev. Temelji na priznanju, da "migrant" ne obstaja in da je treba vsako osebo obravnavati posamično.

2) Upravljanje je treba „življenjsko vrečo“:

- Učitelji so lahko omejili zgodnejše izkušnje, v katerih branje *nibilo cenjeno* ali spodbudno.
- Učitelji so lahko omejeni s *trenutnimi življenjskimi stresi* in skrbmi, ki imajo prednost ali odvrtačo pozornost odraslega učenca ali zaradi slabe *samozavesti in samozavesti, kije* pustila odraslega bralca prestrašenega, prestrašenega *in nemočnega*.

Zato bi lahko bila možnost socialno-izobraževalnega spremstva. Ta kontaktna oseba bi lahko na primer analizirala življenjske razmere učencev in nudila podporo pri otroškem varstvu, poiskala nastanitev ali pripravila prošnje in zagotavljala finančno pomoč.

3) Pridobite okus za branje: Za trajno vključitev branja in pisanja v življenje udeležencev je pomembno, da se kot inštruktor tečaja izrazi zabavno in smiselno pismenosti. Zato je treba razviti zadovoljstvo pri branju.

4) Učna okolja morajo izpolnjevati fizične, psihološke in učne zahteve: Ustvariti ustrezno fizično in psihološko okolje to pomeni udobno, mirno, sproščeno, varno bralno mesto.

- Zavedajte se, da manj usposobljeni odrasli bralci večinoma niso bili poučeni na informiran, načrtovan, profesionalen ali usmerjen v potrebe.
- Imejte v mislih, da večina odraslih ni bila poučena na zanimiv način in „priklopljena“ k učenju! Poučevanje ni spodbudilo učencev, da bi se učili.

Učitelji bi zato morali razmisliti o svojem prepričanju, preden bi odrasle učili brati in pisati. Pred začetkom tečaja je morda pomembno, da vodja tečaja razmisli o naslednjih vprašanjih:<sup>28</sup>

---

<sup>27</sup> Chapman, E. & McHardy (2019): Odrasli Literacy Učitelji' Perspektive o branju težav in izvorov teh perspektiv.  
<https://www.proliteracy.org/LinkClick.aspx?fileticket=0TEMdLV6sCc%3d&portalid=0>

<sup>28</sup> <https://www.proliteracy.org/LinkClick.aspx?fileticket=0TEMdLV6sCc%3d&portalid=0>

Kakšne osebne izkušnje sem pripravil do učenja branja ?	Kakšne splošne učne izkušnje sem imel do sedaj ?
Katere določne izkušnje sem imel še posebej pri učenju branja?	Kakšno znanje imam o formalnih teorijah branja in/ali empiričnih rezultatih raziskav?



## Samorefleksijo:



1. Zelo težko je, ko se počutiš izgubljenega v pisnem jeziku. Da bi ugotovili, kakšen je občutek, ko branje in pisanje postane izziv, lahko poskusite prevesti naslednji stavek v Braillovi pisavi.
2. Prosimo, napišite preprost stavek v rokopisu z vašo neznano roko. Predstavljajte si, da bi se morali tako spoprijeti z vsakodnevnim delom

### 3.3 Opredelitev številčnosti

Toda mnogim ljudem ne povzročajo težav samo pisma. Matematika je bistvena tudi za ljudi, da v celoti razvijejo svoj potencial v svoji karieri.

ESCO opredeljuje numeriko kot "zmožnost uporabe numeričnih in matematičnih vsebin, informacij, idej in procesov za izpolnjevanje zahtev sveta učenja in dela; to vključuje razumevanje števil, vzorcev, oblike in prostora; in matematični jezik, simboli, postopki in načini razmišljanja, ki se uporabljajo za doseganje konkretnih ciljev".<sup>29</sup>

Matematika se zato lahko razdeli na različne kompetence za uspeh na delovnem mestu.

Pri delu morajo biti ljudje sposobni:<sup>30</sup>

- izvede izračune v zvezi z delom,
- uporaba matematičnih orodij in opreme,
- izvajanje meritev, povezanih z delom,
- upravljanje kvantitativnih podatkov,
- delo z obliko in prostorom,
- sporočanje matematičnih informacij.

Tukaj si lahko preberete podrobnejše opredelitve iz PISA:

#### **Opravljanje dela—povezano izračuni**

Algebrski izrazi: verbalna interpretacija in manipulacija z algebrskimi izrazi, ki vključujejo številke, simbole, aritmetične operacije, moči in preproste korenine.

Aritmetične operacije: naravo in lastnosti teh operacij ter s tem povezane notacijske konvencije.

#### **Uporaba matematičnih orodij in opreme**

Končna matematična sposobnost, ki podpira matematično pismenost v praksi, je uporaba matematičnih orodij. Matematična orodja obsegajo fizična orodja, kot so merilni instrumenti, pa tudi kalkulatorje in računalniško podprta orodja, ki postajajo vse bolj dostopna. Ta sposobnost vključuje poznavanje različnih orodij, ki lahko pomagajo matematičnim dejavnostim, in znanje o omejitvah teh orodij in možnost, da jih lahko uporabimo. Matematična orodja imajo lahko pomembno vlogo tudi pri sporočanju rezultatov.

---

<sup>29</sup> ESCO <https://bit.ly/2Gn5TmM>

<sup>30</sup> ESCO <https://bit.ly/2Gn5TmM>

### **Izvajanje meritev, povezanih z delom**

Merjenje: Količinska opredelitev značilnosti oblik in predmetov, kot so kotne mere, razdalja, dolžina, obod, obseg, območje in prostornina.

### **Upravljanje kvantitativnih podatkov**

Pojem količine je lahko najbolj prodoren in bistven matematični vidik sodelovanja in delovanja v našem svetu. Vključuje kvantifikacijo atributov objektov, razmerij, situacij in entitet v svetu, razumevanje različnih reprezentacij teh količinskih opredelitev ter presojo interpretacij in argumentov, ki temeljijo na količini. Ukvarjanje s količinsko opredelitvijo sveta vključuje razumevanje meritev, števil, velikosti, enot, kazalnikov, relativne velikosti ter numeričnih trendov in vzorcev. Vidiki kvantitativnega sklepanja - kot so številski čut, večkratne represenacije števil, eleganca v računalništvu, mentalni izračuni, ocena in ocena razumnosti rezultatov - so bistvo matematične pismenosti glede na količino.

Kvantifikacija je primarna metoda za opis in merjenje širokega nabora atributov aspektov sveta. Omogoča modeliranje situacij, preverjanje sprememb in razmerij, opis in manipulacijo prostora in oblike, organizacijo in razlago podatkov ter merjenje in oceno negotovosti. Zato matematična pismenost na področju količine uporablja znanje o številu in številu operacij v najrazličnejših okoljih.

### **Delo z obliko in prostorom**

Prostor in oblika zajemata široko paleto pojavov, ki se prepletajo povsod v našem vizualnem in fizičnem svetu: Vzorci, lastnosti objektov, pozicij in usmeritev, predstavitev objektov, dekodiranje in kodiranje vizualnih informacij, navigacija in dinamična interakcija z realnimi oblikami, kot tudi z reprezentacijami. Geometrija je bistvena foun-dacija za prostor in obliko, vendar se kategorija razteza preko tradicionalne geometrije po vsebini, pomenu in metodi, pri čemer se opira na elemente drugih matematičnih področij, kot so prostorska vizualizacija, merjenje in algebra. Na primer, oblike se lahko spremenijo in točka se lahko premika vzdolž lokusa in tako zahteva koncept funkcij.

Na tem področju so v središču merilne formule. Manipulacija in interpretacija oblik v nastavitvah, ki zahtevajo orodja od programske opreme za dinamično geometrijo do programske opreme za globalno določanje položaja (GPS), sta vključeni v to kategorijo vsebine.

Pisa domneva, da je razumevanje nabora temeljnih konceptov in spretnosti pomembno za matematično pismenost glede na prostor in obliko. Matematična pismenost na področju prostora in obli-

ke vključuje vrsto dejavnosti, kot so razumevanje perspektive (na primer v slikah), ustvarjanje in branje zemljevidov, preoblikovanje oblik s tehnologijo in brez nje, razlaganje pogledov tridimenzionalnih prizorov iz različnih zornih kotov in oblikovanje repre-sentacij oblik.

## Sporočanje matematičnih informacij

Berite, dešifrirajte in otipajte izjave, vprašanja, naloge, predmete ali starosti, da bi oblikovali mentalni model situacije.

### Samorefleksijo:

- To je izziv/frustrating, da ne razumejo matematičnih informacij, ki jih potrebujete. Ne bi bilo dobro, če bi razumeli formulo za srečo?

$$\text{Happiness}(t) = w_0 + w_1 \sum_{j=1}^t \gamma^{t-j} \text{CR}_j + w_2 \sum_{j=1}^t \gamma^{t-j} \text{EV}_j + w_3 \sum_{j=1}^t \gamma^{t-j} \text{RPE}_j \quad 31$$

- *Numeracy je več kot formule - Numeracy je človekova dejavnost - Numeracy je funkcionalna in zelo praktična.* Kje se uporabljajo te izjave in kje se srečujete z računanjem v vsakdanjem življenju? Ti zgledi nam lahko pomagajo kot navdih.



<sup>31</sup> A computational and neural model of momentary subjective well-being. <https://www.pnas.org/content/111/33/12252.full>



### 3.4 Socialna znanja in spretnosti: Opredelitev pojmov

Nenazadnje bi se radi osredotočili na socialne spretnosti. Šele pred kratkim so postali del osnovne izobrazbe. Kljub temu lahko njihova prisotnost ali odsotnost pomeni uspeh ali neuspeh na delovnem mestu. Kaj so socialne kompetence in zakaj so bistvene za uspeh na delovnem mestu?

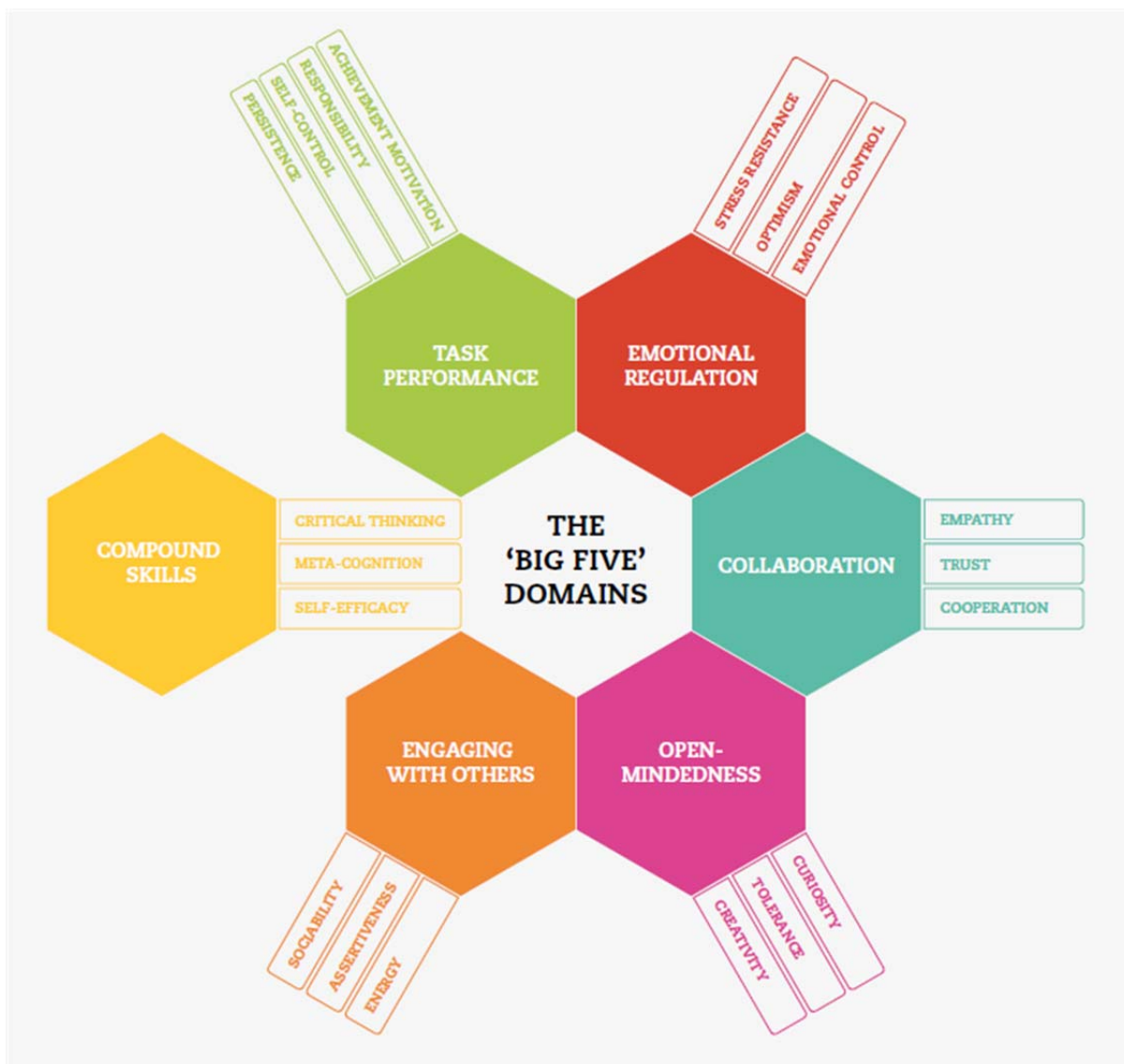
*„Socialne in čustvene sposobnosti“ se nanašajo na sposobnost uravnavanja misli, čustev in vedenja. Te spretnosti se razlikujejo od kognitivnih sposobnosti, kot sta pismenost ali matematika, ker se nanašajo predvsem na to, kako ljudje obvladujejo svoja čustva, dojemajo sebe in sodelujejo z drugimi, namesto da bi kazalino njihovo surovo sposobnost za obdelavo informacij. Vendar so podobno kot pismenost in računanje odvisni od situacijskih dejavnikov ter se odzivajo na spremembe in razvoj s formalnimi in priložnostnimi učnimi izkušnjami.<sup>32</sup>*

OECD opredeljuje tako imenovano **veliko pet** kot osnovno zgornjo kategorijo socialnih kompetenc:

1. odprtost za izkušnje (odprtost)
2. vestnost (uspešnost nalog)
3. čustvena stabilnost (čustvena regulacija)
4. ekstraverzija (udeležba z drugimi)
5. prijetnost (sodelovanje).

Vsaka od razsežnosti ali kategorij vključuje sklop medsebojno povezanih družbenih in čustvenih spretnosti. Na primer, opravljanje nalog vključuje usmerjenost k dosežkom, zanesljivost, samonadzor in vztrajnost. Poleg medsebojne podobnosti te skupine zagotavljajo tudi sistematično, celovito in uravnoteženo upoštevanje socialnih in čustvenih sposobnosti posameznikov.

<sup>32</sup> OECD: Social and Emotional Skills. Well-being, connectedness and success. Page 4. <https://bit.ly/2rsWTrG>



33

Vas zanima opis socialnih in čustvenih spretnosti OECD?Potem obiščite <https://bit.ly/2rsWTrG>!

<sup>33</sup> OECD: Social and Emotional Skills. Well-being, connectedness and success. Page 6. <https://bit.ly/2rsWTrG>



## Smernice za trenerje

Socialne spretnosti so zlasti pomembne na delovnem mestu. Pri delu morajo biti ljudje sposobni.<sup>34</sup>

- razumeti njihove pravice in odgovornosti;
- govorimo o delovnih urnikih;
- pogovor o delovnih nalogah;
- obdeluje in sporoča informacije, izgovorjene in pisne;
- obravnava navodila, izrečena in napisana;
- sposobnost dela v timu, sposobnost sodelovanja;
- sodelovanje z drugimi, vključno z
  - ponuja predloge
  - ponujanju pomoči
  - prosi za pomoč
  - ukvarjanje s povratnimi informacijami
  - interakcije s strankami
  - poročanje, ustno in pisno.

### 3.5 Priznavanje pismenosti & matematične spretnosti in pomanjkljivosti

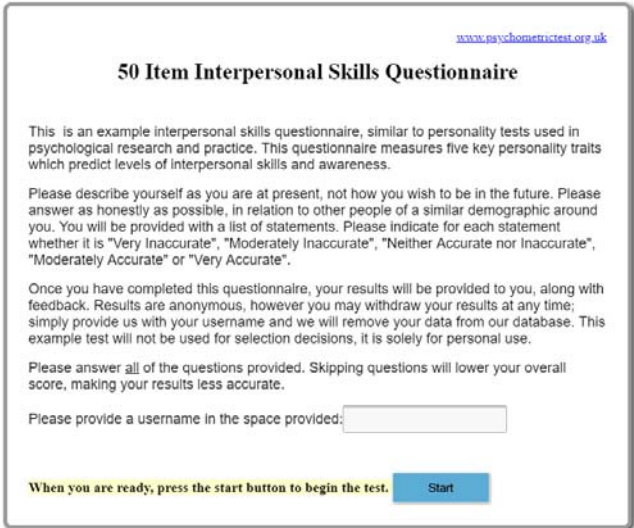
Ali bi radi pred usposabljanjem preizkusili pismenost, matematično in socialno znanje udeležencev tečaja? Tukaj lahko najdete več testov:

<p>Ta pregled pismenosti vam pomaga oceniti vaše pismenostne spretnosti. Dobili boste namigo tem, kaj ste sposobni in kaj lahko izboljšate.<sup>35</sup></p> <p>➤ <b>Povezava:</b> <a href="https://bit.ly/2pVMdSi">https://bit.ly/2pVMdSi</a></p>	
<p>Ta računski pregled vam pomaga oceniti vaše matematične spretnosti. Dobili boste namig o tem, kaj ste sposobni in kaj lahko izboljšate.<sup>36</sup></p>	

<sup>34</sup> <https://languageforwork.ecml.at/Portals/48/documents/LFW-quick-guide-EN.pdf?timestamp=1554984122695>

<sup>35</sup> <http://vox-wp2.vox.no/selvsjekk/?check=leseskrivesjekk&lang=en>

<sup>36</sup> <http://vox-wp2.vox.no/selvsjekk/?check=regnesjekk&lang=en>

<p>➤ <b>Povezava:</b> <a href="https://bit.ly/2KaNiw7">https://bit.ly/2KaNiw7</a></p>	
<p>To je primer medosebnega vprašalnika o spretnostih, ki je podoben testom osebnosti, ki se uporabljajo v psiholoških raziskavah in praksi. Ta vprašalnik meri pet ključnih osebnostnih lastnosti, ki napovedujejo raven medosebnih spretnosti in ozaveščenosti.<sup>37</sup></p> <p>➤ <b>Povezava:</b> <a href="https://bit.ly/36YQxRm">https://bit.ly/36YQxRm</a></p>	 <p>The screenshot shows the '50 Item Interpersonal Skills Questionnaire' interface. It includes a URL 'www.psychometrictest.org.uk', a title, and several paragraphs of instructions. The instructions state that the questionnaire measures five key personality traits and asks the user to describe themselves as they are at present. It also mentions that results will be provided to the user along with feedback, and that the test is for personal use only. At the bottom, there is a text input field for a username and a 'Start' button.</p>

<sup>37</sup> <https://www.psychometrictest.org.uk/interpersonal-skills-test/>

### 4. Pristop osnovnih znanj in spretnosti na delovnem mestu

Zdaj, ko poznate učence in osnovne izraze, vam bo predstavljen koncept osnovnih spretnosti na delovnem mestu. Pristop WBS uči zgoraj navedene učne cilje pismenosti, računanja in socialnih spretnosti s povezovanjem treh pristopov:



#### 4.1 ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations): Osnovni poklici

ESCO vsebuje znanje in usposobljenost, določeno za vsak poklic, ter informacije o ustreznih kvalifikacijah.

*ESCO (evropska znanja, kompetence, kvalifikacije in poklici) je evropska večjezična klasifikacija spretnosti, kompetenc, kvalifikacij in poklicev.*

*ESCO deluje kot slovar, ki opisuje, opredeljuje in razvršča poklicne poklice, spretnosti in kvalifikacije, pomembne za trg dela EU ter izobraževanje in usposabljanje.<sup>38</sup>*

ESCO namenja poseben poudarek osnovnim poklicem, ki vključujejo „izvajanje preprostih in rutinskih nalog, ki lahko zahtevajo uporabo ročnih orodij in precejšnje fizične napore“.<sup>39</sup>

Pri pristopu osnovnih znanj na delovnem mestu lahko učenci spoznajo kompetence, opisane v ESCO, ki so pomembne za posamezne poklicne skupine. Na ta način je mogoče pridobiti začetni pregled posameznih poklicev na področju gradbeništva, čiščenja, nege in turizma.

<sup>38</sup><https://ec.europa.eu/esco/portal/howtouse/21da6a9a-02d1-4533-8057-dea0a824a17a>

<sup>39</sup><https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation?conceptLanguage=en&full=false#&uri=null>

### 4.2 Učenje na podlagi zgodbe

Že dolgo je znano, da učni teoretični koncepti ne zadostujejo, da bi učencem omogočili uporabo svojega znanj v praksi. Namesto da bi spodbujali pismenost, matematične in družbene spretnosti suho, abstraktno in ločenodrug od drugega, naš koncept vključuje vse učne cilje v pristop, ki temelji na zgodbi.

Zgodbe zagotavljajo epsko strukturo, ki oblikuje naše izkušnje. Z izkoriščanjem pripovedne strukture, napripovedno osredotočeno učno okolje ponujajo pomemben potencial za ustvarjanje na zgodbi temelječega učenja, ki je učinkovito in angažirano. Ta okolja ponujajo bogate interakcije, v katerih študenti aktivno sodelujejo pri reševanju problemov, ki temeljijo na zgodbi





**Prilagojene njihovim individualnim potrebam.<sup>40</sup>**

Odrasli se bodo naučili, ko gre za stvarno in pristno vsebino, ki je resnično povezana z njihovim življenjem. Zlasti za nizkokvalificirane ljudi zgodbe ponujajo nizkopražni dostop do učenja. S spremstvom protagonistana delovnem mestu se ustvarijo pozitivne identifikacijske številke. Poleg tega zgodbe poudarjajo pomen in pomen pismenosti, matematične in socialne spretnosti za uspeh v vsakdanjem delu. Zaradi akcijske usmerjenosti koncepta se kompetence usposablajo in odražajo v številnih situacijah. Za učenca je tako mogoče videti celotno sliko in relevantnost osnovnih znanj v svojem življenju.

Zgodba opisuje zaporedje akcijsko usmerjenih dogodkov, ki zahtevajo uporabo kompetenc, ki so jasno opredeljene v ESCO. Učenec lahko spremlja naslednje učence na njihov prvi delovni dan.

---

<sup>40</sup> Optimizacija učenja, ki temelji na zgodbi: Raziskava profilov pričevanja študentov. file:///C:/Users/JUS/Downloads/Optimizing Na [zgodbi temelječe učenje](#) Preiskava o% 20(1).pdf

Delovni sektor		Značaj
	<p><b>Gradnja</b></p>	<p>Arman: gradbeni delavec</p> 
	<p><b>Čiščenje</b></p>	<p>Anna: čistilec pisarne</p> 

	<p><b>Zdravje in nega</b></p>	<p>Nedjad: osebni negovalec v pregrehah</p> 
	<p><b>Turizem in prosti čas</b></p>	<p>Karina: natararica</p> 

Prednosti učenja, ki temelji na zgodbi:<sup>41</sup>

- Čustvene povezave z učenci;
- Izzove radovednost;
- Pomaga učencem, da se povežejo z vsebino;
- Spodbuja k ukrepanju;

<sup>41</sup><https://www.shiftelearning.com/blog/how-storytelling-can-improve-your-elearning-courses>



- Spodbuja razmislek;
- Zagotavlja kontekst in ustreznost;
- Omogoča lažje pomnjenje informacij
- Naredi kompleksne in abstraktne koncepte razumljive;
- Zlomi monotonijo;
- Povezuje teorijo s prakso.

Kaj naše zgodbe ne želijo:

- poklicno usposabljanje;
- ustvariti zadostno podlago za stalno delo brez kakršnega koli nadaljnjega usposabljanja na opisanem delovnem mestu;
- biti enkratna izkušnja v medsebojnem odnosu z opisanim poklicem.

Zgodbe so tako mišljene kot spodbuda in most v nadaljnje formalno izobraževanje in usposabljanje.

### 4.3 Navaden jezik

Vsa učna gradiva so zasnovana v skladu s smernicami Plain Language. Plain Writing Act iz leta 2010 definira navaden jezik kot "pisanje, ki je jasno, jedrnato, **dobro**organizirano **insledi dru-**  
**gim**najboljšim praksam, ki so primerne za predmet ali področje in predvideno občinstvo".

#### **Naše lokalno in migrantsko občinstvo - zakaj moramo biti jasni**

Obstaja veliko tehnik, ki lahko pomagajo pri doseganju tega cilja:

- Logična organizacija z bralcem v mislih;
- „Ti“ in drugi zaimki;
- Aktivni glas;
- Kratke zaporne kazni;
- Običajne, vsakdanje besede;
- brez nazivnega sloga;
- Lastnosti, ki so enostavne za branje (slike/videosi).

Za več informacij o preprostem jeziku in oblikovanju učnega gradiva se obrnite na <https://www.plainlanguage.gov/resources/articles/elements-of-plain-language/> Elemente ravnega jezika.

## 4.4 Kako uporabljati učno gradivo WBS - kombinirano učenje

Učne potrebe in preference posameznih učencev so običajno drugačne. Organizacije morajo v svojih strategijah uporabiti mešanico učnih pristopov, da bi pravo vsebino v pravi obliki zagotovile pravim ljudem ob pravem času. Pozitivni učinki kombiniranega učenja temeljijo na kombinaciji virtualnega učenja in tradicionalnega učenja. To pomeni, da različne medije oblikujemo tako, da se medsebojno dopolnjujejo z namenom spodbujanja učenja. V primeru nizkokvalificiranih ljudi, posebej pomembni so dogodki iz oči v oči, saj je digitalno učenje za ciljno skupino nenavadno okolje.

Platforma zadigitalno učenje ponuja možnost takojšnje povratne informacije o dokončanih nalogah na podlagi avtomatiziranega ocenjevanja. Učenci lahko opravijo naloge, ko, kje in tako pogosto, kot želijo. Rezultate, ki jih dosežejo pri preskusu, si lahko ogledate sami, pa tudi trener, če je to potrebno.

Naloge se uresničujejo s pomočjo e-učilnice. Tukaj boste našli kratek pregled možnosti-učilnice ponuja učencem:

Možnosti testiranja usposobljenosti na platformi e-razred:

Vrsta vprašanja 1: Ena sama izbira	Vrsta vprašanja Single Choice pomeni vprašanja, za katera je mogoče izbrati samo en odgovor.
Vrsta vprašanja 2: Večkratna izbira	Pri vprašanju z več izbirami mora učenec izbrati odgovore med več možnimi odgovori, ki so navedeni.
Vrsta vprašanja 3: Resnica ali krivica	Vrsta vprašanja ponuja vrsto izjav, za katere je treba oceniti, da so resnične ali neresnične.
Vrsta vprašanja 4: Ujemanje	Ujemajoče se vprašanje sta dva sosednja seznama sorodnih besed, besednih zvez, slik ali simbolov. Vsak element na enem seznamu je seznanjen z vsaj enim elementom na drugem seznamu.
Vrsta vprašanja 5: Zaporedje	Lestvica vrstnega reda je definirana kot vrsta vprašanja, ki učencem omogoča, da razvrstijo in

	razvrstijo različne predmete v določenem vrstnem redu.
Vrsta vprašanja: 6. Številčno	Pri številčnih vprašanjih mora učenec izračunati in vstaviti aritmetično vrednost.
Vrsta vprašanja 7: Napolni praznino.	Vprašanje »Izpolni prazno« je sestavljeno iz besedne zveze, stavka ali odstavka s praznim presledkom, kjer učenci navedejo manjkajočo besedo ali številke.
Vrsta vprašanja 8: Besedilo z več izbiro	Učenci morajo izbrati pravo besedo iz več besed, da izpolnijo stavek.
Vrsta vprašanja 9: Wordova banka	Word Bank je vrsta vprašanja, ki od učenca zahteva, da pravilno izbiro povleče in spusti v prazno polje. Učenec mora med možnimi izbirami izbrati sinhrono pravilno izbiro.
Vrsta vprašanja 10: Vroča pega	V vprašanju Hot Spot uporabniki odgovor navedejo s klikom na določeno področje slike.

Naloge se lahko izvajajo sami ali z učnimi partnerji ali v učni skupini. Poleg tega lahko delavnice, usmerjenih ukrepov, in praktično usposabljanje ponudijo priložnost za poglobljeno delo na učnih vsebinah, pojasnitev odprtih vprašanj, za prakso in učenje praktičnega znanja ali za skupno razmišljanje o učnem procesu.

## 5. Bibliografija

Alpha-Bündnis Berlin Mitte (2018, 22. March): Politische Bildung in der Grundbildung – Eine Materialsammlung für die Praxis. Retrieved from <https://alphabuendnis-mitte.de/2018/03/22/politische-bildung-in-der-grundbildung-eine-materialsammlung-fuer-die-praxis/>

Aschemann, B. (2016, 22. July): Workplace Learning ist mehr als Lernen am Arbeitsplatz. Retrieved from: <https://erwachsenenbildung.at/aktuell/nachrichten/10076-workplace-learning-ist-mehr-als-lernen-am-arbeitsplatz.php>

Bradell, A. & Grünhae-Monette, M. & Portefin, C. & Sjövsärd, K. (2016): Language for work -a quick guide. How to help adult migrants develop work-related language skills. Retrieved from: <https://languageforwork.ecml.at/Portals/48/documents/LFW-quick-guide-EN.pdf?timestamp=1554984122695>

Chapman, E. & McHardy, J. (2019): Adult Literacy Teachers' Perspectives on Reading Difficulties and the Origins of These Perspectives. Adult Literacy Education (1/1). Retrieved from: <https://www.proliteracy.org/LinkClick.aspx?fileticket=0TEMdLV6sCc%3d&portalid=0>

Cobler, A. (2018, 16. July): Weiterbildung hausgemacht: Lernen von zu Hause. Retrieved from: <https://www.hallokarriere.com/lernen-von-zu-hause-aus/>

ELINET (2015): Literacy in Europe: Facts and figures. Retrieved from: [http://www.elinet.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy\\_in\\_Europe-A4.pdf](http://www.elinet.eu/fileadmin/ELINET/Redaktion/Factsheet-Literacy_in_Europe-A4.pdf)

Europäische Kommission (2019): Key competences for lifelong learning. doi:10.2766/569540. Retrieved from: <https://op.europa.eu/de/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1>

- (2012): EU High Level Group of Experts on Literacy. Final Report. Retrieved from: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/96d782cc-7cad-4389-869a-bbc8e15e5aeb/language-en>
- Skills and qualifications. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1146&langId=en>
- Statistics explained: Educational attainment level distribution by migration status and background, 25-55 age group, 2014 and 2008. Retrieved from: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/d/d2/Educational\\_attainment\\_level\\_distribution\\_by\\_migration\\_status\\_and\\_background%2C\\_25-55\\_age\\_group%2C\\_2014\\_and\\_2008.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/d/d2/Educational_attainment_level_distribution_by_migration_status_and_background%2C_25-55_age_group%2C_2014_and_2008.png)
- Statistics explained: Migration and migrant population. Retrieved from: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration\\_and\\_migrant\\_population\\_statistics/de#Migrantenbev.C3.B6lrung:\\_fast\\_22.C2.A0Millionen\\_Drittstaatsangeh.C3.B6rige\\_leben\\_in\\_der\\_EU](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/de#Migrantenbev.C3.B6lrung:_fast_22.C2.A0Millionen_Drittstaatsangeh.C3.B6rige_leben_in_der_EU)

Europäisches Parlament (2019, 18. July): Asyl und Migration: Zahlen und Fakten. Retrieved from: <https://www.europarl.europa.eu/news/de/headlines/society/20170629STO78630/asyl-und-migration-zahlen-und-fakten>

European Skills/Competences, qualifications and Occupations: numeracy and mathematics. Retrieved from: <http://data.europa.eu/esco/skill/b99e9027-8263-4630-a8f2-d7f400b4149e>

- (2019, 14. February): What is ESCO? Retrieved from: <https://ec.europa.eu/esco/portal/howtouse/21da6a9a-02d1-4533-8057-dea0a824a17a>
- Elementary Occupations. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>

Eurostat (2018): Main countries of citizenship and birth of the foreign foreign-born population. Retrieved from: <https://bit.ly/2XO0DAr>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (2014): Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 201. Retrieved from: <https://bit.ly/2QUISxJ>

Europäische Union (2019): Arbeitszeit. Retrieved from: [https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/working-hours-holiday-leave/working-hours/index\\_de.htm](https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/working-hours-holiday-leave/working-hours/index_de.htm)

- (2019): Beschäftigungsbedingungen. Retrieved from: [https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/employment-contracts/employment-terms/index\\_de.htm](https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/employment-contracts/employment-terms/index_de.htm)

Gesellschaft: Intrinsische Motivation und extrinsische Motivation. Retrieved from: <https://wpgs.de/fachtexte/motivation/intrinsische-motivation-und-extrinsische-motivation/>

Gildner, K. (2016, 26. April): Frage & Antwort, Teil 6: Motivation erkennen und fördern. Retrieved from: <https://sprache-ist-integration.de/frage-6-motivation/>

Gutierrez, K. (2015, 27. August): How Storytelling Can Improve Your eLearning Courses. Retrieved from: <https://www.shiftelearning.com/blog/how-storytelling-can-improve-your-elearning-courses>

Internationale Organisation für Migration: Who is a migrant?. Retrieved from: <https://www.iom.int/who-is-a-migrant>

- Definitions. Retrieved from: <https://www.who.int/migrants/about/definitions/en/>

Klein, R.; Reutter, G. (2016): Heterogenität unter Geringqualifizierten. Retrieved from <https://wb-web.de/wissen/lehren-lernen/heterogenitat.html>

Klischeefrei: Über die Initiative. Retrieved from: [https://www.klischeefrei.de/de/klischeefrei\\_53000.php](https://www.klischeefrei.de/de/klischeefrei_53000.php)

Kompetanse Norge: Literacy check. Retrieved from: <http://vox-wp2.vox.no/selvsjekk/?check=leseskrivesjekk&lang=en>

- Numeracy check. Retrieved from: <http://vox-wp2.vox.no/selvsjekk/?check=regnesjekk&lang=en>

Lee, S & Mott, B. & Lester, J. (2010): Optimizing Story-Based Learning: An Investigation of Student Narrative Profiles. In: Aleven, V. & Kay, J. & Mostow, J.: Intelligent Tutoring Systems. (155-165). Intelligent Tutoring Systems. DOI: 10.1007/978-3-642-13437-1\_16

Martin, I. et al. (2016): From Refugees to Workers. Mapping Labour-Market Integration Support Measures for Asylum Seekers and Refugees in EU Member States. Volume 1. Retrieved from: [https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/user\\_upload/Studie\\_NW\\_From\\_Refugees\\_to\\_Workers\\_Vol1.pdf](https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/user_upload/Studie_NW_From_Refugees_to_Workers_Vol1.pdf)

OECD (2018), PISA for Development Assessment and Analytical Framework: Reading, Mathematics and Science. OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264305274-en>

- Social and Emotional Skills. Well-being, connectedness and success. Retrieved from: [http://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being,%20connectedness%20and%20success.pdf%20\(website\).pdf](http://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being,%20connectedness%20and%20success.pdf%20(website).pdf)

Psychometric Test (2019, 29 April): Interpersonal Skills Test. Retrieved from: <https://www.psychometrictest.org.uk/interpersonal-skills-test/>

Rutledge, R. & Skandali, N. & Dayan, P & Dolan, R. (2014): A computational and neural model of momentary subjective well-being. PNAS (111/33). 12252–12257. <https://doi.org/10.1073/pnas.1407535111>. Retrieved from: <https://www.pnas.org/content/111/33/12252.full>

Sauter, W. (2017, 18. September): Vom Trainer zum Lernbegleiter – ein grundlegender Rollenwechsel. Retrieved from: <https://blendedsolutions.wordpress.com/2017/09/18/vom-trainer-zum-lernbegleiter-ein-grundlegender-rollenwechsel/>

Sorgalla, M. (Dezember): Gruppenarbeit. Retrieved from: <https://wb-web.de/wissen/methoden/gruppenarbeit.html>

Spörrle, M. (2018, 15. January): Warum wir Sozialkompetenz lernen müssen. Retrieved from: <https://www.zeit.de/hamburg/2018-01/elbvertiefung-15-01-2018>

Training ABC (2011, 12. September): 10 Ways to Respect Diversity in the Workplace. Retrieved from <https://www.trainingabc.com/10-Ways-to-Respect-Diversity-in-the-Workplace/>

Trawick, A. (2019): The PIAAC Literacy Framework and Adult Reading Instruction. An Introduction for Adult Educators. Adult Literacy Education (1/1). 37-52. Retrieved from: <https://www.proliteracy.org/LinkClick.aspx?fileticket=0TEMdLV6sCc%3d&portalid=0>

Wb-web: Gruppenarbeit: Souveränes Leiten in der ersten Gruppenphase. Retrieved from: <https://wb-web.de/material/methoden/gruppenarbeit-souveranes-leiten-in-der-ersten-gruppenphase-1.html>

- Vier Regeln für die Gruppenarbeit. Retrieved from: <https://wb-web.de/material/methoden/vier-regeln-fur-die-gruppenarbeit.html>
- E-Learning in der Erwachsenenbildung. Retrieved from: <https://wb-web.de/material/medien/e-learning.html>